

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Oblaki in nevihte.

V abesinskem glavnem mestu vihrajo italijanske zastave, italijanski guverner je prevzel upravo zasedene dežele, ljudstvo se privaja novim gospodarjem, abesinski neguš pa živi s svojimi v tujini. Mussolini je dosegel cilj, ki si ga je zastavil. Ko je vojno pričeval, so majali z glavami državniki in vojaki. Več ko drzno se jim je zdelo stegovati roko za ozemljem, velikim kot Francija in Nemčija in Češka, nepristopnim vsled gorate površine ter obljudenim od bojovitega ljudstva. Tem oviram se je pridružila še ovira Anglije, katere volja v dosedanji zgodovini še ni bila premagana po kakšni vojni. A dežela divjih gorovij in divjega ljudstva je podlegla moderni vojni tehniki in organizaciji. Italijanske zmage ni odločil brezobzirni Badoglio, italijanski maršal, ne hrabrost italijanskih vojakov in ne njihova odpornost proti neprilikom abesinske zemlje in vremena. Zmago so odločili motorizirani vojaški oddelki, ki so premagali tudi najtežje zemeljske terene, in še vojaška letala, ki so neovirana posegala v boje, uničevala sovražne vrste, ščitila lastne čete in jih hkrati zalagala z najpotrebnejšim. Le tako so zamogli Italijani v sedmih mesecih streti slabo organizirane in slabo opremljene Abesince, zasedli glavne postojanke v deželi ter prisiliti cesarja k begu iz domovine. Z zmago jim je padlo v naročje neizmerno rudninsko bogastvo abesinske zemlje.

Na abesinskih bojiščih pa niso bili poraženi samo domačini, marveč še drugi. Angležem gre sedaj kot avstro-ogrski monarhiji po zaključku balkanske vojne leta 1913, še s to razliko, da se je monarhija smela tolažiti tedaj vsaj z Albanijo. Anglija se bo iz neuspeha nedvomno učila. Predolgo so se zanjo vojskovale druge države, preveč se je zanašala nanje. To se je maščevalo že pred leti in se maščuje danes. Zaenkrat pa mora biti zadovoljna z Mussolinijevo izjavo, da kljub zmagi ne bo kršil angleških interesov.

Z italijansko zmago v kolonialnem boju je premagan še nekdo: Zveza narodov. Morda je bila napaka, da je Zveza leta 1923 — celo na željo Italije — sprejela Abesinijo kot enakopravno članico v svoj krog. Morda je nadalje podcenjevala Mussolinija in fašizem. Grešila je na vsak način in grehe mora plačati sedaj z lastnim obstojem.

Evropa se sedaj skuša sprijazniti z dejstvom poražene Abesinije. Tako se bo morala kmalu sprijazniti tudi z vojaško zasedbo Porenja. V francosko-nemškem sporu bo Anglija posredovala nekako tako, kot je posredovala Francija v italo-angleškem. Nov faktor zahodno-evropske politike pa je izid francoskih volitev in prihajajoča levičarska vlada v Franciji. Rdeča vlada v Parizu zna pospešiti prisrčnost odnošajev Nemčije in Italije, ki se zadnje tedne vidno uveljavlja. Poziv nemškega kanclerja k borbi proti boljševizmu je z uspehom „ljudske fronte“ v Franciji zadobil močan povdarek. Evropa je namreč nedavno videla delovanje na vlado došle ljudske fronte v Španiji, kjer so prvi dan po zmagi zagorele cerkve in samostani. Kaj so ljudske fronte, so odkrito povedali sovjeti sami. Sovjeti so jih namreč sami ustvarili kot nekake svoje patrolje v neredu podirajočih se meščanskih demokracij v Evropi. Francija bo najbrže v dogledni dobi delila usodo Španije, četudi se mnogi tolažijo, da so socialistični in komunistični vodje Francozov dobrodušni in debelušni meščani.

Zahodno-evropski razvoj je domala jasen. Francija in Španija na strani sovjetske Unije, tej fronti stoji nasproti italijanski in nemški fašizem, med obema frontama vmes pa je dobrohotna sosedna Anglija, ki bi najrajši samo pomirjevala in razsojevala, kadar se v Evropi koljejo. V tem

pravcu gre razvoj tudi v srednji Evropi. Nemčiji in Italiji se pridružujejo Poljska, Madžarska, v gotovi meri Avstrija in še Jugoslavija, sovjetom prijazno linijo Francije pa odobravata Čehoslovaška in Rumunija. A vendar ni tako enostavno pri nas, ker so pri tem merodajni še mnogi drugi. od zahodno-evropskega položaja nezavisni momenti. To govori potek zasedanja Male zveze minulega tedna. Evropa na skrajnem jugo-vzhodu menda nima velikih skrbi srednje in zahodne celine. Zasedanje balkanske zveze v Beogradu pove, da si države balkanskega polotoka in Tur-

čije pridržujejo urejevanje svojih prilik in odklanjajo vpliva od zunaj. Vprašanje je Bolgarija, ki je na Balkanu, kar je Italija v srednji Evropi.

Opazovalca evropskih razmer prevladuje čut, da v Evropi kljub črnim oblakom in grozeči nevihti vsaj dani. Seve prihaja z dnevom najbrže nevihta. A bolj jasno se vidi ob pogledu na desno in levo razprto evropsko družino, ki se skuša znati v dveh velikih taborih. Tabora pomenita še mnogo napetost in trenje, še mnogo bliskov in grmenja, ja, morda celo burno vojno nevihto. Kje daleč za oblaki je še sonce?

Velika nevarnost grozi Evropi

„Komunizem je velika nevarnost za Evropo,“ je nedavno dejal na nekem zborovanju dunajski župan Schmitz. S tem je povedal, kar vzbuja že dalje časa pozornost vodilnih mož evropskih držav in bojazen vseh, ko so si na jasnem glede resničnih ciljev komunističnega stremeljenja.

Poleg dogodkov v Španiji je v zadnjem času notranji razvoj v Franciji glasen opomin na evropske države, naj pravočasno zajezijo komunistični val. V novi francoski zbornici sedi namesto dosedanjih 10 dvainsedemdeset komunistov. Koncem maja poteče rok stare vlade, nakar sledi levičarska vlada Leona Bluma, znanega radikalnega vodje francoskih socialistov, v njej bodo po izjavi vodje komunistov Cachina delovali tudi že komunisti.

Še nazornejše vidimo grozečo nevarnost iz uspehov sovjetske diplomacije v Mali Aziji. Sovjetom se je tekem let posrečilo skleniti prijateljstvo z vsemi državami ob Črnem in Kaspiškem morju: s Turčijo, Iranom, Irakom in Afganistanom. Kot protiuslugo so državam sovjeti obljubili denar in orožje. Sedaj posvečajo svojo pažnjo evropskemu zahodu: Estonski, Letonski in Poljski. Posebno v zadnji vlada veliko notranje trenje, ki Poljsko lahko prisili h prijateljstvu s sovjeti.

V zadnjem času sovjetski listi spet mnogo pišejo o predstoječi svetovni revoluciji. Dogodki v Španiji, razvoj v Franciji in na Polj-

skem, uspehi v zahodni Aziji, izza za zadnjih tednov še spretno rovarjenje komunističnih agitatorjev v južni Ameriki, ki so na željo nacionalisti, separatisti in revolucionarji, jim dajejo gradivo.

Preteča nevarnost se mnogokod podcenjuje. Pravijo, da prehaja komunizem med sovjeti k oblikam gospodarskega in družabnega življenja ostalega sveta nazaj. Svoje karte je Evropa stavila na politiko, ki odklanja sleherni vez s sovjeti in njihovo državo. Meni, da bo kos komunizmu, če onemogoči vsako vodstvo in nasvetovanje iz Moskve. Nam se zdi **komunistična nevarnost, prihajajoča takorekoč od spodaj iz množice, neprimer- no nevarnejša.** Neznosne gospodarske in družabne prilike malega ljudstva jo rodijo, vsaka nova krivica kateregasibodi značaja jo neti, pomanjkanje jasne krščanske izobrazbe ji piha, da se vžigajo prvi zublji grozečega požara. Najopasnejše pri njej je to, da ni omejena na posamezne države in ni zavisna od kakoršnekozi zunanje politike.

Komunistični nevarnosti od zunaj zna biti previdna politika evropskih držav kos. V toliko ima fašizem Nemcev in Italijanov svojo upravičenost. Neprimerne važnejše pa je vprašanje, kako naj države mojstrijo notranjo komunistično nevarnost. **Brez dosledne družabne pravičnosti in resnične, dejavne ljubezni in še temeljite katoliške prosvete ne pojde!**

Italijanski načrti z Abesinijo

Vsa Italija se bavi samo z Abesinijo. Dozorevajo načrti glede abesinske bodočnosti. Iz italijanskih listov se doznava o njih tole:

Addis Abeba ostane bodoče glavno mesto abesinske kolonije. Vlada jo namerava modernizirati in preurediti v pravo velemesto. Tja so že dospeli tehniki, katerim so poverjena ta dela. Na abesinsko zemljo kani vlada naseliti 300 tisoč italijanskih in eritrejskih kolonistov. V te svrhe sestavljajo v Italiji sezname prostovoljnih izseljencev, posebno skrb posvečajo temu, da so v izseljeniški vrstah zastopani vsi gospodarski stanovi. Vlada baje že pripravlja obsežen šolski načrt, ki naj nudi Abesincem možnost, da se temeljito nauče italijanščine in drugih predmetov. Skrbela bo nadalje za to, da pridejo v deželo duhovniki in misijonarji.

Italijanski vzgled nasilne zasedbe miče. Z Abesinijo si je Italija prisvojila kolonijo, ki ima sila rodovitne predele, koder uspeva vse od bombaža, smokev, koruze, oljk, vina, pšenice, kave, citron do banan. Tudi na rudah ni siromašna, zemlja skriva v svoji notranjosti še neodkrite zaklade premoga, soli, petroleja, zlata in srebra. — Potem ni čuda, da je Italija hitela s slovesno proglasitvijo Abesinije kot italijanske dežele. Minulo

soboto je bil italijanski kralj potom zakona proglašen za abesinskega cesarja, maršal Badoglio za abesinskega podkralja. V italijanskih listih se pojavlja beseda o velikem italijanskem imperiju.

Abesinski cesar pride v London. Baje je v Londonu zanj kupljena palača, koder bo odslej s svojo družino stanoval. Trenutno se nahaja v Jeruzalemu, kjer so ga sprejeli s cesarskimi častmi. S seboj je baje vozil dva vagona srebrnih tolarjev in veliko množino kave, ki je bila v najrodovitnejšem predelu Abesinije njegov monopol. S svojim begom je izgubil mnogo prijateljev doma in v inozemstvu, ker so splošno pričakovali, da bo branil svojo domovino do skrajnosti. Odslej bo pač živel kot bogat in zanimiv zasebnik.

Anglija vprašuje Nemčijo. Angleški zunanji minister Eden je predložil nemški vladi več vprašanj, ki naj razčistijo odnos Nemčije do evropskih držav ter omogočijo pogajanja. Anglija hoče predvsem vedeti, če bo Nemčija odslej držala pogodbe, kako je njeno mnenje o že obstoječih mednarodnih pogodbah, ali in pod katerimi pogoji je pripravljena vstopiti v Zvezo narodov in ali se ne bo več vmešavala v notranje zadeve drugih držav. — Angleška nota v Berlinu ni bila sprejeta haš z navdušenjem.

Divja tekma v oboroževanju. Fašizem rodi svoje posledice. Med velesilami Ameriko, Anglijo in Japonsko se je pričelo tekmovanje, katera država se bo bolje oborožila. Angleški parlament je nedavno odobril ogromen kredit za vojsko in mornarico. Japonci nameravajo zgraditi največjo bojno ladjo, ki bo stala sama nič manj ko 250 milijonov naših šilingov. Ameriška zbornica pa je dovolila za letos 600 milijonov dolarjev za mornarico.

Beograd, prestolnica Jugoslavije, je bil minuli teden prizorišče velikih dogodkov, važnih za nadaljni razvoj Balkana in srednje Evrope. Vršili sta se namreč dve važni meddržavni zasedanja in sicer seja Balkanske zveze in nato seja zastopnikov Male zveze. O doseženih uspehih piše nedeljski „Slovenec“ tako: Spričo nereda, v kateri dere Evropa, in negotovosti, ki se nad njo razprostira, je važno, da so imenovane skupine malih držav, ki jim pripada tudi Jugoslavija, prišle skupaj in sklenile, da bodo druga drugi ohranile zvestobo v sreči in nesreči in da bodo skupno branile svoje meje. Vse te države štejejo 70 milijonov prebivalcev. Je to velesila, ki se ji ni treba bati bodočnosti in nobenega sovražnika, če bo zvesto držala skupaj. V Beogradu so si ta teden prisegli zvestobo.

Avstrija in nemške manjšine. Minuli petek je bil v Celovcu ustanovljen odsek avstrijske zveze za inozemsko nemštvo. Za prezidenta je bil izvoljen posl. dr. Stoll, za tajnika vlad. nadkomisar dr. Rudan. Povodom ustanovitve je govoril bivši minister dr. Czermak. Uvodno je podal nekatere manjšinske številke posameznih držav. Nemci stare monarhije so razdeljeni na šest držav, ki so se po letih otresle stare avstrijske tradicije in se skušale uveljaviti kot nacionalne države. V zadnjem času pa so večinski narodi nasledstvenih držav na tem, da pridobijo nemške manjšine k sodelovanju na upravi svojih držav. Vezi z nemškimi manjšinami je do zadnjega vzdrževala Nemčija. Pod Dollfussom pa je bila na Dunaju ustanovljena avstrijska organizacija za inozemsko nemštvo. Prvo njeno načelo je, da **narod in država nista isto. Usodepolna napaka bi bila, če bi narodne manjšine ne imele obveznosti do svojih držav.** Narodne meje ne morejo biti istovetne z državnimi. Čim dalje bi Nemci potisnili svoje državne meje, tem slabše bi se godilo nemškim manjšinam onstran meja. Manjšine je treba obvarovati propasti ne samo potom Zveze narodov, intervencij, marveč tudi potom dejavne ljubezni. Avstrijska zveza pošilja nemškim manjšinam tisoče knjig, daje jim poročila, nudi pomoč v denarju in živilih, vabi njihovo dijaštvo v Avstrijo i. dr.

Krščanska država.

Toliko govorijo pri nas o krščanski Avstriji. Premnogi zapadejo zmoti menceč, da je z naslovom in besedo o krščanski državi že vse storjeno in ni treba v novi državi tudi krščanskega dejanja. Za krščanski značaj države je obravnavanje manjšinskega vprašanja nekaj barometer. Bolj kot v drugih področjih je vidno v narodnostnem, koliko veljata pravica in pravičnost.

Kako je krščansko gledanje narodnosti? Na to je pred leti odgovoril linški škof dr. Gföllner. Njegova izvajanja so zadobila danes povdajeno važnost in jih v izvlečku navajamo:

„Narodi in plemna so debila in veje iz korenine prve človeške družine. Zato so vsi ljudje na svetu bratje in sestre, vsi so člani velike družine narodov, vsi povezani po eni krvi in enem pokoljenju. Noben narod ni plemenitejši od drugega, noben narod nima večjih pravic od drugega. Pravičnost je predpogoj krščanskega sožitja narodov. Premagani narodi se lahko prisilijo na kolena, nikdo pa nima pravice, da jim jemlje enakopravnost ali jih smatra za manjvredne. Tudi narodnim manjšinam ne sme nihče odreči mednarodne zaščite.“

Vsak človek je naš bližnji, naj si je prijatelj ali sovražnik: zato smo dolžni ljubezen tudi vsakemu narodu. Nacionalno sovraštvo krši drugo glavno zapoved krščanstva: ljubi svojega bližnjega kot sebe! Kdor pridiguje narodno sovraštvo in nestrpnost, je surov in krut pogan. Krščanstvo je vera ljubezni, ne vera maščevanja ali sovraštva.

Narodi so različni po telesnih in duševnih lastnostih. Telesne lastnosti narodov oblikujejo prehrana, podnebje, življenjski način. V ozki, četudi ne bistveni vezi z njimi so duševne lastnosti naroda, n. pr. narodna govornica, skupna kultura, običaji in navade. Te lastnosti so skupne večji družbi ljudi in jo ločijo od drugih in so zato narodne lastnosti. Zato govorimo o narodni besedi, narodnih običajih, narodni kulturi in sličnem. Če se ljudstvo zaveda svoje skupnosti, se rodi narodna zavest, ki se izraža v pesnitvah, narodnih praznovanjih, narodnih nošah in narodnih barvah.

Ali je vse to naravno in pametno, da se ljudje ločijo po narodih? Nedvomno! Stvarnik je hotel s tem razgrniti vse bogastvo in vso pestrost človeške narave, ki jo je obdaril z najrazličnejšimi prednostmi. Vsak narod naj po svoje širi božjo slavo.

Cerkev priznava in odobrava pravilno pojmovano narodnost. Nadnarava ne izključuje naravnega reda, marveč ga izpolnjuje. Noben narod ni tako ljubil svoje narodnosti, kot izvoljeno ljudstvo stare zaveze! Kako čudovito globoka je Zveli-

čarjeva ljubezen do njegovega naroda! Vse svoje življenje in delo postavi v okvir domačih običajev in navad, govori besedo svojega ljudstva, uči v prilikah in slikah domače narave in zgodovine, on čuti za svoj narod in živi za njegovo veličino. S koliko žalostjo govori o temni njegovi bodočnosti. Pretresljiva je slika jokajočega Zveličarja na Oljski gori, ko zre na Jeruzalem in ga vidi v bodočnosti razdejanega in razrušenega.

Cerkev je ljubezen svojega Gospoda do domovine prevzela, jo branila in posvetila. Vsakemu narodu pušča njegovo posebnost, vsakemu narodu se prilagodi z nežno in previdno obzirnostjo. V posebnih slučajih dovoljuje celo narodno govornico v bogoslužju in liturgiji, ščiti narodno govornico s poučevanjem verouka in pridigovanjem v maternem jeziku. — Ljubezen do domovine in naroda je po sv. Tomažu Akvinskem obvezna vrлина, ki jo tirjata pravičnost in spoštovanje; k tej vrlini spada predvsem zvestoba do naroda.“

Država, ki zase tirja naslov, da je krščanska, je torej dolžna spoštovati tudi tujo narodnost, narodno manjšino, in ji omogočiti neoviran razvoj v samobitnosti. Krščanska država mora narodno odpadništvo smatrati kot zlo, katero je treba odpraviti.

Zdi se, da je v naši deželi še daleč do krščanske Avstrije. Ponemčevanje Südmarke, gojitev narodnega odpadništva v raznih takozvanih domovinskih krogih in v drugih organizacijah, podtikavanje nezanesljivosti narodno-zavednim in še mnogo drugih pojavov priča, da je pri nas pot do krščanske miselnosti še dolga.

A nič zato! Avstrija bo ali krščanska ali pa je ne bo, to vedo njeni voditelji. Zato nas sedanje sence okoli nas prav nič ne motijo. KJ.

DOMAČE NOVICE

Duhovnih delavcev nam dajte!

Borimo se iz leta v leto za vsakdanji kruh. Njiva in gozd, dolina in planina, gospodarska hiša in hlev, to je naša delavnica. Mi čutimo, kako nas to delo, ta dnevna skrb za telesni kruh usužnjuje. Zakaj ne moremo živeti človeškega in narodnega življenja od samega telesnega kruha? Zato, ker kriči človeško in narodno življenje tudi za duhovnim kruhom. Le poduhovljeno zemeljsko življenje je vredno življenja. In naš duh je vedno odprta delavnica duhovnim delavcem, katerih nam tako zelo primanjkuje. Duhovnik in učitelj, zdravnik in pravnik, profesor in prosvetaš in uradnik, teh potrebujemo, da nam dajejo duhovne hrane, po kateri rastemo človeško, narodno in versko.

PODLISTEK

Janez Jalen:

Previsi.

(7. nadaljevanje.)

Lovrenc je popoldne pomagal spravljati Matiju posušeno travo k poti. Po melu navzdol sta jo vlačila na vlakah. En sam bi komaj kaj opravil. Še nevarno je zanj. Skoraj vsaka vlaka se čez presek na glavo postavi, če je kdo z vrhovo nazaj ne vleče.

Po dolini so se oglašili zvonovi. Nabijalo je delopust k Šmarnemu. Matija in Lovrenc sta navožen kup sena zadelovala z vejami proti dežju in živini. Matija je razmišljal, kako bo napravljeno mrvo spravil domov: „Za voznika ne bo denarja. Če bi mi za kakšno dnino hotel kdo pripeljati. Tudi poldrug dan bi šel delat. Najbolj gotovo bom moral seno v rjuhi na hrbtu domov znositi.“

„Če me ne zapro —?“ Oglasil se je v njem pomislek, kakor bi ga bil Kordež prišepetnil.

Sele, ko je nehala seno pošumevati in vejevje vršati, sta Matija in Lovrenc opazila, kako v popoldanski vročini Zavrhom vse utihne. Skoraj se slišijo metulji frfotati od cveta do cveta.

Skrb v Matiju ni utihnila.

Lovrencu je ves čas uhajal pogled pod Bukovo peč. Ni mogel več zdržati. Moral je spomniti:

„Matija! Kaj, ko bi vendar pogledala za tistim srnjakom?“

„Bodi no, bodi.“

„Ko imava časa na ostajanje.“

„Ne upam tvegati. Skórec naredim in otrokom naberem malin. Ni veliko, pa je tisto gotovo. Če grem na srnjaka, jim res lahko prinesem meso, lahko pa tudi dolg stradež. Najbrž jim ga že nesem. Janez in Kordež —“

„Naj te vendar tako hudo ne skrbita.“

„Saj ti ne veš —“

„Naberiva otrokom malin,“ je odsekal pogovor Lovrenc.

V frati sta prepodila divjo kokoš s poznimi piščanci. Kokla je z glasnim hrupom odletela, piščanci so zavreščali naokrog po mahu in listju in travi in že nikjer več nobenega ni bilo. Iskala sta in iskala, našla pa nič. Kakor bi se bili v zemljo vdrli.

„Kako se vendar žival zna skriti, koj, ko dobro iz lupine izleze,“ je pripomnil Lovrenc.

„Tudi midva sva se znala skriti. Samo, če naju ne izdajo —“

Otroci so pospali. Okrogli obrazki so bili okrog ustec od malin rdeče umazani. Za mizo je ob brljavi luči sedel Matija in si podpiral glavo. Na stropu so pobrenčavale muhe.

Izpred ognjišča je v cokljah prištorkljala Marijana. Pogledala je po malih in prisledla k možu:

„Drobiž je zdrav, hvala Bogu. Tebi nekaj manjka.“

„Ne, nič mi ni.“

„Ali ti kaj skuham?“

„Saj pravim, da se dobro počutim.“

„Nekaj zrn kave še imam, če hočeš?“

Matija je sprevidel, da žena ne bo prej odnehala dokler ji vsega ne pove. Spomnil se je tudi, da ima Marijana v svoji skrinji še neporavnan gamsov čop. Če pridejo preiskavat in ga najdejo? Ne bo se jim znal izgovoriti, kje ga je dobil.

Čez polnoč sta Matija in Marijana ob priviti luči sedela pri mizi. Oba sta bila trudna od dela, oba je še bolj trla skrb. V hrastju pod vasjo se je enakomerno oglašal čuk. Med hišami nekje je drobno bevskal pes. Najbrž je bil prepodil mačka na drevo in ga je oblajeval.

„Kar leži,“ je odločila Marijana. „Jaz grem in tisti čop sežgem.“

Marijana je vzela luč in odšla v podstrešje. Grede se je spomnila, kako je težko čakala, da je za tremi dekletci povila sina. In v zibelki je ležalo spet dekletce. Peti otrok: „Ko fant doraste, kako bi se postavil z gamšovim čopom za klobukom.“

Prebrskala je obleko v skrinji. Poiskala vso razpokano in raztrgano židano ruto, ki tudi za otroške cunje ni bila več dobra, in zavila dolgo gamsovo dlako in špajk, ki ga je bil Matija zato pridejal, da bi drago dlako pred molji zavaroval. V kuhinjskem oboku poleg dimnika je vedela za nalašč zato prirejeno skrivališče, kamor je še njen oče spravljala vse, kar je hotel odmakniti nepoklicanim očem. Tja je zanesla Marijana gamsov čop: „Naj za Matičkom, ko doraste, rade pogledajo dekleta.“ Da bi moža rešila skrbi, je z burkljami pobrskala po pepelu v peči.

Matija je imel razvado, da se je venomer v spanju obračal in z rokami mahal okrog sebe, kadar se je čez dan le preveč skrbi nabralo na glavo. Zato je legel tisti večer kar na trdo klop k peči. Žena ga ni mogla spraviti k sebi v posteljo, naj mu je še tako prigovarjala. „Vsaj eden naj počije. Počemu bi bdela oba,“ jo je zavrnil. Še vajšnico mu je komaj vsilila pod glavo.

V sanjah je Matija do dne plezal čez previse v krušljivih stenah.

V tržiških zaporih je tisto noč na trdem ležal tudi Janez. Spal je pokojno. Še sanjalo se mu nič ni. Preživel je dan zadovoljen sam s sabo, čeprav je jutraj že vse drugače kazalo. Prebudilo ga je solnce: „Mhm. Včeraj jutraj — Čez dan — In še zvečer. Mhmm —“ Žejen je bil, da so se mu kar usta sprijemale.

Zopet se bliža čas, ko se odprejo naše srednje šole novincem. Vsi, posebno starši in vzgojitelji, se zavedajte ogromne dolžnosti v skrbi za študentski naraščaj. Če imate in poznate nadebnega otroka, omogočite mu študij! Pomagajte, da dobi narod duhovnih delavcev zadostno število. **Duhovni delavci ljudstvo dvigajo iz sužnjosti in brezpravnosti v prostost. Duhovni delavci ljudstvo vodijo v lepše življenje. Duhovni delavci izklesajo narodu njegovo obličje. Duhovni delavci so sad narodnega drevesa in cvet narodne rastline. Inteligenca šele odloči in izbojuje narodu njegovo enakopravnost.**

Zato: **Dajte nam tudi letos pridnih in dobrih fantov-šolcev!**

Sprejem v kn. šk. deški zavod Marijanišče. Za sprejem v gimnazijo je treba pismene, z 1 šil. kolekovane prošnje, priložijo se krstni in domovinski list, šolski vodja pa pošlje na ravnateljstvo opis šolarjev. — Za sprejem v Marijanišče je treba vložiti pismeno prošnjo ter priložiti zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo in izjavo starišev, da imajo voljo, naj njihov sin postane duhovnik, priporočilo župnega urada in še izkaz o premoženjskem stanju, če stariši ne morejo plačati vse vzdrževalnine, ki znaša letno 700 S. Prošnje je vložiti do srede junija na ravnateljstvo Marijanišča, ki nato odda potrebne dokumente gimnaziji.

Sprejemni izpiti na gimnaziji se vršijo pred koncem junija. Predpisan je pismen in ustmen izpit. Pismeni izpit obsega prost sestavek ali opis kake slike ali prosto ponovitev prečitane besedila. Pri ustmenem izpitu se zahteva gladko branje, pripovedovanje prebranega, pravopisje, besedna in stavkova analiza. Računski izpiti obsegajo seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje ter računanje z navadnimi ulomki. Izpit traja dan in pol.

„Koroški Slovenec“ — obsojen. Uvodnik št. 8 našega lista z naslovom „Domovina, takšna si,“ je bil, kot smo poročali, zaplenjen. Minulo soboto se je vršila pred dunajskim tiskovnim sodnikom tozadevna obravnava proti odgovornemu uredniku našega lista. Njegov zagovornik je predložil dokaze, da je pisanje našega lista vseskozi vladi prijazno in da je zaplenjeni uvodnik samo nekak pregled zgodovine koroških Slovencev. Poročilo tiskovne policije se je nasprotno glasilo, da priobčuje „Koroški Slovenec“, četudi se izdaja za vladi prijazen in katoliški list, neprestane kritike položaja slovenske manjšine. Odg. urednik je bil nato obsojen pogojno na teden dni zapora.

Žihpolje. (Cerkveni shod.) Prihodnjo nedeljo, dne 17. majnika t. l., se vrši na Žihpoljah glavni letošnji cerkveni shod s sledečim sporedom: Ob pol 7. uri božja služba s pridigo, ob pol 8. in 8. uri zaporedoma dve sv. maši, ob pol 9. uri slovesna pridiga, ob 9. uri obhod z Najsvetejšim okoli cerkve in nato slovesna sv. maša. — Popoldne ob četrt na tri Šmarnice, kratek nagovor, pete Marijine litanije s sv. blagoslovom. — Priložnost za sv. spoved na predvečer in v nedeljo od pol 6. ure začenši. Častilci Marijini so to nedeljo prav posebno vabljeni na sončne Žihpolje!

Lobnik pri Železni Kapli. Na velikonočni ponedeljek smo doživeli prav redko slavnost. Svojo 90letnico je praznovala kmetica Katarina Piskernik, pd. stara Vrbnikova mati. Od blizu in daleč, tudi iz Jugoslavije, so prihiteli njeni otroci, sorodniki in znanci, da ji čestitajo. V preljubki stari romarski cerkvi Marije v Trnju je bral č. g. župnik Zechner slavnostno mašo. Vse prostore pred oltarjem je zasedlo Vrbnikovo sorodstvo. Tu smo videli sredi med njenimi otroci vso skromno in svetniško vdano jublantko. Po sv. opravi se je ji g. župnik z iskrenimi, srce pretresajočimi besedami zahvalil za dober vzgled, ki ga je vedno in povsod dajala faranom s svojo globoko vernostjo in ljubeznijo do molitve, s svojim tihim, požrtvovalnim, s svojim res mučeniškim življenjem. Čestital ji je, ker je že kot mlada neizkušena mati bila razumna in pogumna dovolj, da je vzgajala in negovala svoje otroke kar najbolj vzorno in jih je pozneje mogla nepokvarjene, poštene in na duši in telesu zdrave poslati v svet. Popoldne je bilo domače praznovanje pri Košniku v Lobniku, kjer živi že dolgo vrsto let Vrbnikova mati pri svojem sinu Jožefu. Poleg sorodnikov in bližnjih sosedov sta se udeležila gostije tudi g. župnik in g. kaplan ter počastila s svojo navzočnostjo Vrbnikovo mater in Košnikov dom. Med drugimi je bil navzoč tudi g. Gril, pd. Jegart, in g. Rapold, pd. Pasterk iz Bele, oba moč-

na stebra slovenskega življa pri občini in hranilnici. Še enkrat je v prelepem, globoko zamišljenem govoru proslavil g. župnik jublantko, ob njegovih besedah se je zarosilo marsikako oko, ko se je z občudovanjem zazrlo v nežni, od prestanega trpljenja poduhovljeni obraz mamice-jublantke. Občinski odbornik g. Gril se ji je zahvalil v svojem imenu in v imenu belske občine za izobraženstvo, ki ga je dala ona in njena rodbina slovenskemu ljudstvu. V kotu za mizo so sedeli mladi lobniški pevci, ki so ustvarjali s svojimi duhovitimi dovtipi in s prekrasno pesmijo prijetno domače razpoloženje. Vrbnikova mati ljubi petje, saj je rodila sama same otroke-pevce! S stoterimi željami, da bi dočkala častiljiva jublantka tudi še svoj 100. rojstni dan, smo se poslovili od nje in od gostoljubne hiše njenega sina Košnika.

Umor v Bačah. Predzadnji ponedeljek se je izvršil pri baškem kolodvoru žalosten umor. 28letni Janez Kusternik, sin tamošnjega železničarja, se je nahajal ob deveti uri zvečer v bližini tovarne Echo. Izenada se začuje strel in Kusternik se zruši na tla. Zadet je bil v želodec. V par minutah je umrl. Pri obdukciji so dognali, da je bilo črevesje od šiber sedemnajstkrat preluknjano. Zločinca niso mogli izslediti. Ker se je Kusternik v času julijskega puča nahajal v Wöllersdorfu, so izprva slutili politično ozadje, kar se je pozneje izkazalo kot neresnično. Bajne je vzrok žalostnega dejanja ljubosumnje.

Nare pri Velikovcu. Majhni smo, trije kmeti, dve kajži in še ena gostilna, pa je naše vasi konec. A menda nismo najmanjši na svetu, ko pa so drugod vasi celo s samo eno hišo. Med tri mostove je postavljena naša vas. Prvi je takozvani hudičev most, drugi je mrtvaški, ker se je tod že veliko ljudi smrtno ponesrečilo, tretji pa je most samomorilcev, kjer obupanci skačejo v vodo. Na dravskem mostu je nekoč stalo veliko razpelo s Križanim, danes ga ni več. Leta 1920 smo imeli pri nas pravo zborovanje. Govoril je pisec znane knjižice „Ob ednajsti uri“. Tedaj smo celo križ ovenčali z dobovim listjem. Od tistih dob smo se že zelo postarali in postajamo modrejši.

Ljubljana. Začetkom majnika je umrl v Ljubljani Tomaž Einspieler iz znane rodovine koroških Einspielerjev. Z njim je legel v grob odličen ljubitelj slovenskega jezika in naroda, ki te svoje čiste ljubezni ni zatajil skozi dolga desetletja sodnijske prakse. Vsled te svoje vrline in še vsled svoje šaljivosti in prijaznosti si je pridobil spoštovanje najširših krogov. Slava njegovemu spominu!

V par besedah. Dne 8. t. m. so pokopali Marijano Hainisch, 98letno mater bivšega avstrijskega prezidenta. — Od 11. do 16. majnika priredi dunajska Urnania s pomočjo dež. vlade in kor. Heimatbunda na Dunaju koroški teden, ki naj Dunajčanom prikaže koroško kulturno življenje. Sledijo izleti Dunajčanov na Koroško. Prireditev se vrši povodom 800letnice združitve Koroške z Avstrijo. — Koroški obrtni mojstri so na cel. zborovanju 8. t. m. med drugim zahtevali revizijo obmejne prometne pogodbe med Avstrijo in Jugoslavijo in ustanovitev cvetočega tihotapstva. — Dež. glavarstvo javlja, da bo (kot tudi okr. glavarstva izvzemši celovško) tudi letos sprejemalo drva za davke. Več na občinskih tablah. — Častno diplomó za 45letno izvrševanje čevljarske obrti je sprejel od trgovinske in obrtne zbornice mojster Tomaž Hafner iz Kota pri Št. Jakobu. — Koroški lesni trgovci pričakujejo od kolonizacije Abesinije dvig lesnega uvoza v Italijo. — V Celovcu je umrl zdravnik dr. Viktor Herbst, brat bivšega st. pliberskega župana. — Iz celovške norišnice sta pobegnila 43letni Janez Filaj in 32letni Rudolf Telebo. — Pogorelo je pri pd. Trunku v Dobu pri Pliberku. — V juniju izidejo novi bankovci za 50 šil.

Koroški Slovenec — tovarnar v Franciji. Blizu francoskega mesta Nancy leži kraj Champigneulles, ki slovi po najmodernejši pivovarni države. Lastnik ogromnega podjetja je g. Anton Trampitch, rodóm iz Žihpolj. 65 let že je od doma, a vendar še rad govori slovensko ter se spominja naših krajev. Njegova tovarna zaposluje nad 800 delavcev ter proizvaja letno 600.000 hl piva. Naš rojak je začel kot priprost delavec v neki dunajski pivovarni ter se po šestdesetletnem neprestanem delu povzpela do enega prvih podjetnikov v Franciji. V sprejemni dvorani njegove palače je vzdana mramornata plošča z imeni sotrudnikov, uradnikov in delavcev, ki so umrli. Pred njo gori večna luč. Kos slovenske hvalečnosti, morda še skrivnost uspeha njegovega delovnega življenja!

NAŠA PROSVETA

Dobrla ves—Grebinjski Klošter. Po dolgem odmoru so se igralci kat. slov. društva v Dobrli vesi postavili z igro „Živa pokopana“. Prireditev doma je uvedel predsednik s kratko razlago igre. To-le je med drugim dejal: Igra prikazuje, kako se v življenju grofice Milene in grofa Vojteha srečavata veselje in žalost. Tako je v vsem življenju Kot sta brata grofa Vojteha v njegovi odsotnosti hotela dobro grofico Mileno živo pokopati, tako hočejo tudi pri nas mnogi pokopati svojega Boga in svoj narod. A kot je sledila trpljenju grofice Milene vesela radost, tako bosta nekoč tudi v naši deželi slavila zmagoslavje Bog in narod. Igra je občinstvo zasledovalo z vidnimi zadovoljstvom. So bili pa igralci, posebno grofica Milena, tudi pravi mojstri. — Dne 26. m. m. je društvo z igro gostovalo v Greb. Kloštru. Udeležba je bila prav povoljna, lepi uspeh je še zasluga vrlih klosterskih fantov-društvenikov, katerim se društvo tem potom iskreno zahvaljuje za pomoč. — Sedaj bo naša skrb, da tudi v bodoče ne bomo živi zakopani, marveč se čimprej spet oglašili.

Št. Vid v Podjuni. V nedeljo 17. majnika je materinski dan „Danice“ in sicer ob 3. uri popoldne pri Voglu v Št. Primožu. Na sporedu dve igrici, petje, govor in deklamacije. Vabljeni vsi čestilci naših mater!

Sveče—Št. Jakob v Rožu. Igralci „Kočne“ gostujejo 24. majnika v Št. Jakobu, kjer priredijo v društveni dvorani v župnišču ob 3. uri pop. igro „Rodoljub iz Amerike“. K udeležbi toplo vabijo Šentjakobčane in okolišane!

Škofice. Društvo „Edinost“ priredi 17. majnika ob pol. 3. uri pop. v svoji dvorani materinski dan z igrata „Pismo“ in „Kofe in tobak“, par prizori, petjem in tamburanjem. Vmes govor č. župnika Starca o naših materih. Vavbljeni mladi in stari!

Žvabek. V nedeljo 17. t. m. se vrši dopoldne po božji službi občni zbor kat. izobr. društva. Na sporedu poleg običajnih točk še govor zvezinega zastopnika. Vabi odbor.

Slovenska knjiga. Sprejeli smo knjige: Detela, Zbrani spisi, 2. zvezek. Izdala jih je Mohorjeva družba v Celju. Zvezek obsega povesti Prihajač ter Pegam in Lambergar. Dela odličnega slovenskega pisatelja toplo priporočamo prosvetnim društvom in zasebnikom. 2. zvezek stane, vezan v platno 11 din., istotam se dobi tudi 1. zvezek za čeno 75 din. — Cvetje iz domačih in tujih logov. „Izbor prekmurske književnosti“ (izdala Mohorjeva družba v Celju) odkriva Slovensko krajino in ga priporočamo vsem izobražencem. Broš. za ude 9, za neude 12 din. — Pregelj, „Osnovne črte iz književne teorije“ je poljudna razlaga vseh vrst pesništva. Hkrati nas pisatelj seznanja z najznamenitejšimi slovstvenimi proizvodi vseh narodov. Na koncu knjižice so pridejana vprašanja z odgovori, ki povzemajo vsebino knjige v najjedratejši obliki. Knjižico je izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani in stane 24 din.

GOSPODARSKI VESTNIK

Spori zaradi mej.

Najstarejši spori med gospodarji so spori zaradi zemljiških mej. Dognano je, da se na mnogih kmetijah pojavljajo taki spori v rednih časovnih presledkih, ko prevzamejo posestva sinovi. Temu je krivo to, ker velja med nami še vedno mnenje, da so zemljiške meje nespremenljive. To ni res! Same se meje spreminjajo, seve v večjih obdobjih. Vodne struge so po navadi zelo slabi mejniki. A tudi gorovja potujejo. Tako je naprimer dokazano, da se naše Karavanke selijo proti severu in sicer se premaknejo v 85 letih za dva in pol metra. Zilska dolina se v nekaterih predelih niža in pripravlja nova močvirja. Končno je zemeljska površina podvržena vplivom vremenskih nepravil in spreminja svojo lego in obliko.

Zemljiške mape precejnimo. Iz njih sicer zmoremo razbrati lego zemljišč, nikakor pa mape niso zanesljivi dokazi zemljiških mej. Zemljiške meje so zavarovane in razvidne najbolje v naravi sami. Zemljiške mape so povečini povzete po davčnih katastralnih mapah in te so stare nad 100 let. Vendar so v našem času zadobile med ljudstvom toliko veljavo, da je na mejnike v naravi skoraj popolnoma pozabljeno in se zanaša na

v mapah zarisane meje. Naravnost nevarno bi bilo posestnike opozarjati na to, da so meje njihovih posestev dostikrat kljub mapam sporne ali vsaj zelo nejasne.

V novejšem času svetujejo gospodarstveniki, naj se meje posestev letno določujejo na ta način, da posestniki s pomočjo uglednih, starih gospodarjev pregledajo in popravijo vse mejne nejasnosti. Kot najboljše mejnike priporočajo ostre kamne, katerih stranice nakazujejo hkrati smer mej. Drevesa in leseni kolčki so navadno zelo nezanesljivi mejniki. Mejniki naj nadalje ležijo na trdi, nepremični podlagi. Od časa do časa je treba mejnike popravljati. Samo glejmo, kako skrbi država za obmejne kamne, kako skrbno varuje železniška ali cestna uprava svoje mejnike! Kmetje se po navadi zanesejo na dobro sosesčino. To mnogokod drži. Spori pa se navadno pričenjajo ob menjavi posestnikov ali prodaji posestev. Izkušeni gospodarji cenijo zato jasne zemljiške meje višje od še tako utemeljenega zaupanja do svojih sosedov. Po „Pionierju“.

Paša na vrvi. Paše na vrvih ponekod ne poznajo več. Vendar jo mnogi svetujejo kot najbolj gospodarski način paše. Z njo se travniki najboljše izrabijo. Dobrim molznicam lahko odkažemo boljše trave, slabšim skromnejše. Živina na vrvi dobro popase. Taka paša je torej najintenzivnejša. Smatrajo jo tudi kot najprimernejšo za mlado živino, katero navajamo na travnik. Kajti tudi živino je treba — kot male otroke — navajati na to, da ne pušča hrane neizrabljene in je ne uničuje za seboj. Dobri živinorejci radi gledajo na to, da živina na paši ni izbircna in ne površna. Koristi paše so znane: bolja mlečnost, izboljšano zdravje in povečana telesna odpornost. Manj je znano, da daljša paša življenje živine in da teletjo krave s paše do sedemkrat, krave iz hleva komaj štirikrat.

Ovčji sir. Ovčjereja postaja pri nas, hvala Bogu, spet moderna. Nedavno nam je naš gospodar zastavil vprašanje, kako se izdeluje dober ovčji sir. Tale recept iz „Alpenländische Molke- und Käsezeitung“ mu predlagamo: Jutranje in večerno mleko vlijemo vkup. Že dan poprej pripravimo v solni vodi sirišče, zakor služi najboljše telečji želodec. Stopljeno sirišče precedimo in vlijemo v mleko nekako noževo špico na dva litra. Mleko pred dodatkom sirišča ne sme biti zgreto. Še tekoče mleko vlijemo v lončene posode, ki držijo okoli pol litra. V pol uri se mleko sesiri, a ga pustimo do naslednjega dne. Pri mrzlem vremenu postavimo posode h peči. Po 24 urah spravimo sir v valjarju podobne oblike, pločevinaste ali lončene, ki imajo ob straneh male luknjice za odtok sirotke. Ponekod nadomeščajo sirotko že prej s svežo vodo, da preprečijo nastanek praznih luknjic v siru. V preluknjanih oblikah pustimo sir eden do dva dni, ga parkrat obrnemo, nakar je že užiten. Drži se pa tak sir komaj teden dni. Začetkom je mehak, polagoma pa se strdi. Posebna delikatesa je baje tako pripravljen ovčji sir, če je že zelo star in od zraka osušen.

Davčna reforma za kmetijstvo. Vlada se že dalje časa bavi s željo avstrijskega kmetijstva, naj izvede reformo obdavčenja. Predlog reforme je že dogotovljen in bo v dogledni dobi predložen v posvetovanje. Predvsem predvideva, da zemljiškega davka ne bodo plačevali v prvi vrsti samo kmetje, marveč tudi drugi lastniki zemljišč.

Celovski trg minulega tedna. Krave 80—90, krave za klanje 50—60, prašiči 1.30—1.60, plemenski 2.10—2.30, pšenica (100 kg) 38—40, rž 28 do 30, ječmen 25—29, koruza 25—28, ajda 25—27, oves 27—28, sladko seno 10—12, kisle 7—8, slama 4—5 šil. Grah (1 kg) 80—1.00, isto leča, krompir 12—14, fižol 35—50, sirovo maslo 3.2—4.40, prekajena slanina 3.20—5.20, sirova slanina 2.20 do 2.40, svinjska mast 2.40—3.00, jajca 8—10, kokoši 2.00—3.00 šil. Mehka drva 3—4, trda 4—5 šil za meter.

Inserirajte v „Koroškem Slovencu“!

ZANIMIVOSTI

Denar na cesti. Nek italijanski gobar je gojil posebne gobe in jih prodajal v bližnje mesto. Pripravil jim je gnojščice, ker tam najbolj uspevajo. Pri tem pa je imel težave z roji muh in komarjev, ki si istotako lastijo pravico do gnojščic. Zviti gobar je pripravil ventilator, ki je srkal muhe v posebno mrežo. O tem je slučajno slišal žabar, ki je prodajal na veliko žabje krake v gostilne in delikatesne trgovine ter bil v neprestanih skrbeli za hrano svojim žabam. Stopil je do gobarja, sklenil z njim pogodbo za njegove muhe in odtlej sta gobar in žabar v tesnih gospodarskih stiskih. Kmalu se je izkazalo, da so za gobarja muhe važnejše od gob, ker pri njih več zasluži, in odslej polega večjo važnost na „kvaliteto“ dvokrilega blaga. Muhe torej živijo gobarja, žabarja in še — žabe.

Najboljši poslušajo — psi. To je med nami splošno znano, ker slišijo štirinoži čuvarji na poljubna imena. Nedavno pa so ugotovili še več o pasjem posluhu. Psom so dajali gotovo hrano s spremljevanjem določenega glasu. Sline so se jim pocedile, še prej da so hrano použili. Ko so jim zdresirali na hrano in določene glasove, so jih za poizkušnjo „krmili“ samo z glasovi ter dognali, da umejo psi razlikovati celo dvanajstinke not, česar ne premore noben še tako izurjen človeški pevec. Tak posluš velja za pevske strokovnjake kot „absoluten“. Psom se namreč niso sline pocedile, če so določene glasove zvišali ali znižali tudi samo za dvanajstinko note.

Kolodvor za letala. Francozi vzdržujejo redni zračni promet z Južno Afriko in Ameriko. Za letala imajo pripravljena posebna pristanišča ali kolodvore, ki so seve svoje vrste. Tako ima glavni letalski kolodvor v mestu Toulonu svojega postaje načelnika, svoje oboje, skladišča in pisarne. Tračnice, s katerih se dvigajo letala v zrak, so dolga samo par sto metrov. Glavna pot je itak v brezmejnem zračnem prostoru. Oddelek za vremenske napovedi je glavni. Vodi ga znanstvenik, zvezdoslovec, ki ima sila naporno službo. Podnevi spušča v zrak stotine balončkov, da ugotovi vetrovno smer, ponoči pa sestavlja vremenski zemljevid, ki ga dobi vsak letalec na pot.

Čebele morajo poznati čas. V državi čebel je pametna ureditev časa enako potrebna ko za človeške države. Zakaj prarodni viri živil za čebele, razne cvetice z medom, niso vsako uro dostopni čebelam: sleherni rastlina opre svoj cvet le za določeni čas. Tako se začne cveti ajde odpirati že zarana, a ob desetih dopoldne se zapro in čebele ne morejo več vanje pod med. Cikorija zapre svojo točilnico medu šele opoldne, beli lokvani pa ob šestih zvečer. Teh „cvetličnih“ ur se morajo čebele držati, če nočejo zaman hoditi na pašo.

Zabeljen testament. Pred nedavnim časom je umrl v Budimpešti bogat stric, ki je zapustil svoje veliko premoženje svojemu nečaku. Slednji se je nenadnega bogastva izredno razveselil, ker se dediščine ni niti najmanj nadejal. S stricem je namreč živel v bolj slabih odnosih, ker ga je vsled njegove lenobe in delamrznosti vedno kregal. Stric pa svoje vzgoje niti po smrti ni opustil. Na veliko začudenje nečakovo je namreč v testamentu določil, da mora nečak dediščino prodati in za izkupiček kupiti drva, jih sam razcepiti in šele denar za razcepljena drva uporabljati. Celo mesto občuduje sedaj duhovito ljubezen starega strica.

Dresirane čebele. V dunajskem Pratru je videti kot posebno zanimivost dresirane bolhe, ki v veselje gledalcev vlečejo male vozičke. V zadnjem času skušajo dresirati tudi čebele. Da bi jih privadili na cvetje izbranih rastlin, jim pokladajo sirup, kateremu je dodan vonj določenih cvetic. Čebele se privabijo dotičnemu vonju in nabirajo med samo iz določenih cvetov. To se pravi, da se zna nekoč pojaviti na trgu vijolična, narcisna, lilijska strd.

Največja bolnica sveta je v ameriškem mestu Los Angeles. To pripovedujejo o njej nek nemški zdravnik: Bolnica ima nad 30 nadstropij ter je namenjena ubožnim slojem. Zgradila jo je država za svoto 13 milijonov dolarjev ter plačuje zanjo letno nad 4 milijone dolarjev. Bolnike sprejemajo in zdravijo zastoj, zdravniki nimajo nobenih plač, marveč iščejo dnevni zaslužek v zasebni praksi. Bolnica porabi dnevno 6000 brisač, 15.000

kosov posteljnega perila, v kuhinji pripravljajo jedi za 10.000 oseb dnevno. Če pridejo na mizo piščanci, jih je treba za eno samo južino 700. Bolnica ima veliko plavalnico, otroški oddelek ima svoj ptičji in opičji vrt, starejšim pacientom je na razpolago knjižnica z nad 5000 knjigami. Bolnica ima svoj poštni urad, katerega promet ni nič manjši kot je poštni promet manjšega mesta.

Sovjetski koledar. Končno so v Rusiji uvedli enoten koledar, ki se po letnici in dnevih strinja z našim. Ni pa tako s tedni: v mestih in industrijskih krajih traja teden šest dni, šesti dan je dan počitka; drugod se menjava šestdnevni teden s sedemdnevni, v katerem je dan počitka menjavaje nedelja, sobota, petek itd. Namen sovjetskega koledarja je očiten, odpravi naj pomen krščanske nedelje.

To bo koncert! Za jesen se obeta Londonu senzacija, ki bo vzbujala zanimanje tudi po ostalem svetu. Neka umetnika družba bo priredila koncert, ki mu ni para. Na tem koncertu bodo namreč sodelovali levi, tigri, sloni, leopardi, manj važne vloge bodo izvajali šakali, hijene in raznovrstni ptiči. Koncert bodo prenašali potom radia iz Krügerjeva živalskega vrta v južni Afriki. Nanj bo treba seve tudi naše radio-poslušalce pravočasno opozoriti.

Strašni bog Promet. Velikanski avtomobilski promet v Ameriki je po najnovejših računih lani zahteval 36.400 smrtnih žrtev. To se pravi, da se je dnevno ponesrečilo v Zedinjenih državah 100 ljudi pod avtomobilskimi kolesi. Poškodovanih je bilo lani nič manj ko 1 milijon in četrta Američanov, to je vsak stoti državljan. V zadnjem petnajstletju je avtomobil usmrtil 388.000 ljudi, to je več, nego je padlo vseh Amerikancev v zadnjih štirih vojnah. Spričo teh strašnih števil se je v ljudstvu samem rodilo veliko obrambno gibanje, ki skuša s strašnimi vzgledi vplivati na vozače. Tisk in policija in sodišča podpirajo to gibanje. V šolah se vrši hkrati pouk, kako naj se obnaša pešec na ulici. Nekateri strožji sodniki dajo nepredvidne šoferje odvesti v mrtvašnice, kjer morajo prenočiti skupno z žrtvami svoje prehitre vožnje.

Pod vulkanom Vezuvom odkrivajo novo mesto. Leta 79 po Kristusovem rojstvu je italijanski ognjenik Vezuv zasul z žarečo lavo mesti Pompeji in Herkulanum. Ta strašna nesreča pomeni za zgodovinarje veliko srečo. Pred desetletji že je italijanska vlada poslala delavce odkrivati pod težko, gosto plastjo ležeče mesto Pompeji. Pri tem se je odkrilo staro rimsko mesto skoroda nepoškodovano, ki je cilj tolikih zgodovinarjev, stavebnikov, umetnikov in drugih ljudi. Delavci sedaj odkrivajo tudi že drugo mesto, Herkulanom. Pod strjeno lavo vstajajo krasna dvo- in trinadstropna poslopja z velikimi dvoranami, krasnimi dvorišči in vrtovi. V par mesecih bo delo končano in svet za dragocenost bogatejši.

IZOBRAŽ. DRUŠTVO „ZVEZDA“ V HODIŠAH

priredi

v četrtek 21. majnika in v nedeljo 24. majnika, obakrat ob pol 3. uri popoldne v domu sv. Jožefa, narodno igro

„Rokovnjači“.

Vmes petje in v nedeljo tudi tamburanje.

K udeležbi vabi

39

Odbor.

Vabilo

na

redni občni zbor

POSOJILNICE V GLOBASNICI,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši v nedeljo dne 24. majnika 1936 ob 3. uri popoldne v poslovnih prostorih v Globasnici.

S p o r e d:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Zadružniki, pridite v polnem številu!

38

Načelstvo.